

VII.511.12.2021.PKR

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowny Panie Ministrze,

na tle badanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich sprawy ujawnił się **problem dotyczący podmiotów legitymowanych do wniesienia kasacji w sprawie dyscyplinarnej komornika sądowego**. Na mocy art. 253 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 121 ze zm., dalej jako; „ustawa o komornikach sądowych” lub „u.k.s.”) kasację do Sądu Najwyższego od orzeczenia wydanego przez sąd apelacyjny może wnieść wyłącznie Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich.

W ustawie o komornikach sądowych przyjęto zatem rozwiązanie inne niż na gruncie innych ustaw „korporacyjnych”, gdzie uprawnionymi do wniesienia kasacji są również strony¹ (art. 62² ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Dz.U. z 2020 r. poz. 75 ze zm.; art. 91a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, Dz.U. z 2020 r. poz. 1651 ze zm.; art. 63a ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, Dz.U. z 2020 r. poz. 1192 ze zm).

W uzasadnieniu do projektu ustawy o komornikach sądowych² wskazano: *jako nadzwyczajny środek odwoławczy wprowadzono w art. 251–253 projektu możliwość wnoszenia kasacji do Sądu Najwyższego, które to prawo przysługiwać będzie Prokuratorowi Generalnemu i Rzecznikowi Praw Obywatelskich. Celem omawianej instytucji będzie nie tylko możliwość korekty orzeczeń wydanych z rażącym naruszeniem*

---

¹ W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie uprawnionym do wniesienia kasacji jest obwiniony.

² Sejm VIII Kadencji, druk nr 1582.

prawa lub orzeczeń, w których wymierzono rażąco niewspółmierną karę dyscyplinarną, lecz również wprowadzone rozwiązanie pozwoli zapobiec ewentualnym rozbieżnościom w orzecznictwie dyscyplinarnym dotyczącym komorników. Nie wyjaśniono jednak dlaczego tylko Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Prokurator Generalny otrzymali uprawnienie do wniesienia kasacji od orzeczeń sądów apelacyjnych wydanych w sprawach dyscyplinarnych komorników sądowych.

Powyższe oznacza, że komornik sądowy, który ma status obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym, a także jego obrońca, pokrzywdzony czy Krajowa Rada Komornicza, zostali pozbawieni możliwości złożenia kasacji od orzeczenia wydanego przez sąd apelacyjny w postępowaniu dyscyplinarnym dotyczącym komornika.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, pozbawienie zwłaszcza obwinionego komornika sądowego, możliwości wniesienia kasacji od orzeczenia sądu apelacyjnego w postępowaniu dyscyplinarnym stanowi naruszenie zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Z zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) Trybunał Konstytucyjny wywodzi konieczność respektowania w postępowaniach w sprawie ustalenia odpowiedzialności dyscyplinarnej gwarancji ustanowionych w rozdziale II Konstytucji RP („Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”), które odnoszą się „do wszelkich postępowań represyjnych” (por. wyroki TK: z dnia 8 grudnia 1998 r., sygn. akt K 41/97, z dnia 11 września 2001 r., sygn. akt SK 17/00 oraz z dnia 16 listopada 1999 r., sygn. akt SK 11/99). Do gwarancji tych należy prawo jednostki do sądu, określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Gwarancje konstytucyjne związane z prawem do sądu nie mogą być w konsekwencji traktowane jako nakaz urzeczywistnienia w każdym trybie i w każdym rodzaju procedury tego samego zestawu instrumentów procesowych, jednolicie określających pozycję stron postępowania i zakres przysługujących im środków procesowych. Odrębność proceduralna może jednak być potraktowana w pewnych sytuacjach jako ograniczenie prawa do sądu. Swoboda ustawodawcy kształtowania odpowiednich procedur nie oznacza bowiem dopuszczalności wprowadzania rozwiązań arbitralnych, które ponad miarę, a więc bez wystąpienia istotnych racji, ograniczają prawa procesowe strony, których realizacja stanowi przesłankę prawidłowego i sprawiedliwego

rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli więc ograniczenie uprawnień procesowych strony jest zbędne, z punktu widzenia zamierzonych przez ustawodawcę celów, takich jak zapewnienie większej efektywności postępowania i jego szybkości, a jednocześnie wypacza pozycję stron, uniemożliwia właściwe zrównoważenie ich pozycji procesowej, a tym samym łamie podstawowy postulat sprawiedliwości proceduralnej, czy wreszcie prowadzi do arbitralnego rozstrzygnięcia "sprawy" - to w tego rodzaju wypadkach dochodziłoby do naruszenia gwarancji konstytucyjnych związanych z prawem do sądu (por. wyrok TK z dnia 28 lipca 2004 r., sygn. akt P 2/04, wyrok TK z dnia 20 października 2010 r., sygn. akt P 37/09).

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich umożliwienie jedynie dwóm podmiotom (Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prokuratorowi Generalnemu) wniesienia kasacji od rozstrzygnięcia wydanego przez sąd apelacyjny w postępowaniu dyscyplinarnym komornika sądowego, nie realizuje w sposób prawidłowy gwarancji konstytucyjnych związanych z prawem do sądu. Ograniczenie to, przy pozostawieniu w innych ustawach dotyczących samorządów zawodowych możliwości wniesienia kasacji samodzielnie przez obwinionego, jest niezrozumiałe i nie znajduje podstaw. Zważyć przy tym trzeba, iż komornik sądowy legitymuje się odpowiednią wiedzą prawniczą i nie ma przeszkód by pozbawiać go podstawowych uprawnień procesowych.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o odniesienie się do powyższych uwag oraz o rozważenie podjęcia odpowiednich działań legislacyjnych. Proszę o poinformowanie Rzecznika o zajęтым stanowisku w terminie ustawowym określonym w ustawie o RPO.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/